



Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2025-05-23

Diarienummer N165-0433/25

Handläggare

Lotta Wikström

Telefon: 031-365 00 00

E-post: fornamn.efternamn@socialsydvast.goteborg.se

Samverkansavtal 2026-2028 gällande lokalt folkhälsoarbete, Hälsotek och familjecentrerat arbetssätt i stadsområde Sydväst

Förslag till beslut

Socialnämnden Sydväst godkänner samverkansavtal med Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg avseende lokalt folkhälsoarbete, Hälsotek och familjecentrerat arbetssätt för perioden 2026-01-01 till 2028-12-31 under förutsättning att likalydande beslut fattas av Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg.

Sammanfattning

Göteborgs Stad och Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg har samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete, Hälsotek och familjecentrerat arbetssätt sedan flera år tillbaka. Nuvarande samverkansavtal löper ut 31 december 2025 och socialnämnden behöver ta ställning till nya samverkansavtal gällande 2026-2028.

Samverkansavtalen reglerar åtaganden, organisation och inriktning för samverkan samt den ekonomiska fördelningen mellan parterna. Samverkansavtalen utgår från det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara klyftorna inom en generation. Samverkansavtalen möjliggör en förstärkning av redan pågående insatser samt en utveckling av nya insatser som syftar till att skapa jämlika livsvillkor och jämlik hälsa för alla invånare i staden.

Socialnämnden Sydväst och Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg står för varsin lika stor del av den totala finansieringen i samverkansavtalen enligt 50/50-principen. Den totala ersättningen för alla samverkansavtal är 9 718 054 kronor per år. Det innebär att socialnämndens del är 4 859 027 kronor per år.

Enligt reglemente har socialnämnderna ett lokalt samordningsuppdrag vad gäller de kommungemensamma frågorna, så som folkhälsoarbete. Socialnämnden är därför avtalspart gentemot Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg. Samverkansavtalen utgör en grund för samverkan med regionen. De nya samverkansavtalen är enhetliga för de fyra socialnämnderna och på en övergripande nivå för att möjliggöra att insatserna sker utifrån befolkningens behov och lokala förutsättningar i respektive stadsområde. Tillsammans ämnar samverkansavtalen att utveckla och driva arbetet med att minska skillnader i livsvillkor och hälsa framåt. Avtalen möjliggör en likvärdighet i staden och etablerar samverkan mellan alla de aktörer som möter stadens invånare.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Hälsofrämjande och förebyggande folkhälsoarbete syftar till att minska skillnader i livsvillkor och hälsa i staden samt att minska onödiga samhällskostnader. Effekterna av tidiga insatser, att ge barn och ungdomar trygga och goda uppväxtvillkor syns oftast på längre sikt och har visat sig vara avgörande för folkhälsans utveckling. Främjande insatser är kostnadseffektiva då insatser som bidrar till förbättrad hälsa och förbättrade livsvillkor medför högre tillväxt hos arbetskraften, fler produktiva år och bättre möjligheter att klara förändringar. Minskad ohälsa ger en mindre belastning på hälso- och sjukvården och innebär att en större andel av samhällets resurser kan användas produktivt. Samverkansavtalen möjliggör fler insatser för att förbättra människors hälsa med fokus på de grupper som behöver det mest.

Finansieringen av samverkansavtalen bygger på 50/50-principen. Detta innebär att respektive socialnämnd och Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg står för varsin lika stor del av den totala finansieringen.

Inför ny avtalsperiod har Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg tagit fram en ny ersättningsmodell kopplad till de lokala folkhälsoavtalen. Modellen gäller för samtliga kommuner i Västra Götaland. Modellen består av två delar, antal folkhälsostratger baserat på befolkningsmängd och utvecklingsmedel med 9 kr per invånare. Utifrån den nya ersättningsmodellen har staden möjlighet att utöka med två folkhälsostrategier. Utökningen med två folkhälsostrategier kommer att riktas till Nordost. Utvecklingsmedel har fördelats mellan stadsområdena baserat på ett socioekonomisk och demografiskt index. Indexet består av ett antal variabler som mäter förekomsten av utsatthet i befolkningen. Ett högt indexvärde indikerar att det aktuella stadsområdet har ett högre antal utsatta individer i relation till andra stadsområden. Det leder i sin tur till en högre tilldelning av medel. Fördelningsmodellen förväntas på så sätt skapa förutsättningar att fördela medel utifrån behov per stadsområde.

För 2026 är den totala ersättningen enligt samverkansavtal om folkhälsoarbete 4 532 824 kronor, vilket innebär att socialnämndens del är 2 266 412 kronor.

Samverkansavtal för Hälso- och sjukvård och samverkansavtal om familjecentrerat arbetssätt har inför 2026 räknats upp med 3%.

För 2026 är den totala ersättningen för samverkansavtal om Hälso- och sjukvård 2 948 422 kronor, vilket innebär att socialnämndens del är 1 474 211 kronor.

För 2026 är den totala ersättningen enligt samverkansavtal om familjecentrerat arbetssätt 2 236 806 kronor, vilket innebär att socialnämndens del är 1 118 403 kronor.

Under avtalsperioden räknas ersättningen upp årligen med det index som Regionfullmäktige beslutar om för de delregionala nämnderna.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

De tre samverkansavtalen omfattar hela befolkningen och anger folkhälsoarbetets riktning. De utgår från det övergripande nationella målet att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara klyftorna inom en generation. Arbetet ska ske utifrån ett rättighetsbaserat arbete med vägledning av FN:s konvention om barnets rättigheter samt mänskliga rättigheter. Hälsa är en mänsklig rättighet i sig samt en viktig förutsättning för att kunna tillgodogöra sig andra viktiga resurser som utbildning, arbete, bostad och kultur.

Grunden i ett effektivt främjande och förebyggande folkhälsoarbete är att ge barn en god start i livet, trygga och goda uppväxtvillkor under skolålder. Andra delar är att ge goda förutsättningar till en god hälsa till socioekonomiska resurssvaga grupper, personer med funktionsnedsättning och äldre. Samverkansavtalen möjliggör en förstärkning av redan pågående insatser samt en utveckling av nya insatser som syftar till att skapa likvärdiga livschanser och hälsa för alla invånare i staden.

Hälsotekets verksamhet stärker individens förmåga att ta hand om sin egen hälsa vilket har stor betydelse för möjligheter att förvärvsarbeta och förebygga livsstilsrelaterad sjukdom. Hälsoteket har många etablerade samverkansparter i respektive stadsområde. Samverkan bidrar med kunskap om lokala behov i syfte att prioritera grupper som kan vara svåra att nå. Hälsoteket fungerar som en lots till och från stadens och regionens verksamheter och har positiv inverkan på sociala relationer mellan invånare och kan vara främjande för integration.

Tillsammans ämnar samverkansavtalen att utveckla och driva arbetet med att minska skillnader i livsvillkor och hälsa framåt. Samverkansavtalen möjliggör en likvärdighet i staden och etablerar samverkan mellan alla de aktörer som möter stadens invånare.

Bedömning utifrån barnrättsperspektivet

Ett effektivt främjande och förebyggande folkhälsoarbete utgår från att ge barn en god start i livet med trygga och goda uppväxtvillkor under skolålder.

Familjecentrerat arbetssätt har sin grund i arbetet med att minska skillnader i livsvillkor och hälsa. Målet med ett familjecentrerat arbetssätt är att förbättra uppväxtvillkoren för barn och unga genom att stärka familjen.

Arbetet ska utgå från de mänskliga rättigheterna, barnkonventionen, diskrimineringsgrunderna och ett normmedvetet förhållningssätt.

Samverkan

Information i förvaltningens samverkansgrupp (FSG) den 18 juni 2025.

Bilagor

1. Samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete i stadsområde Sydväst för perioden 2026-2028
2. Samverkansavtal avseende Hälsotek i stadsområde Sydväst för perioden 2026-2028
3. Samverkansavtal avseende familjecentrerat arbetssätt i stadsområde Sydväst för perioden 2026-2028

Ärendet

Socialnämnd Sydväst har samverkansavtal om lokalt folkhälsoarbete, Hälsotek och familjecentrerat arbetssätt med Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg. Dessa upphör 31 december 2025. Socialnämnd Sydväst har att ta ställning till nya samverkansavtal som ska gälla från 2026-01-01 till 2028-12-31.

Beskrivning av ärendet

Bakgrund

Utöver socialnämnden ska femton andra nämnder enligt sina reglementen utifrån sitt verksamhetsansvar vara en aktiv part när det gäller insatser inom bland annat folkhälsoarbete. De fyra socialnämnderna Centrum, Hisingen, Nordost och Sydväst har därutöver ett lokalt samordningsuppdrag i förhållande till andra nämnder och styrelser medverkan inom stadsområdet.

Respektive socialförvaltning samordnar lokala kunskapsunderlag, lägesbilder och analyser för respektive stadsområde genom att tillhandahålla plattformar där övriga förvaltningar och parter kunskap, erfarenheter och behov förmedlas. Samverkan sker utifrån gemensamt identifierade utmaningar och behov.

För att hantera ett hela-staden-perspektiv samordnar de fyra socialförvaltningarna tillsammans samverkan runt de kommungemensamma frågorna såsom folkhälsoarbetet på en hela staden nivå mellan berörda förvaltningar och andra parter.

För att hantera ett lokalt perspektiv samordnar respektive socialförvaltning samverkan runt insatser i de kommungemensamma frågorna i respektive stadsområde, mellan berörda förvaltningar och andra parter.

Avtalsprocess

Samtliga samverkansavtal löper ut 31 december 2025. De fyra socialförvaltningarna har fört dialog med förskoleförvaltningen och förvaltningen för funktionsstöd angående det nya samverkansavtalet för familjecentrerat arbetssätt och med grundskoleförvaltningen, förskoleförvaltningen, förvaltningen för funktionsstöd och äldre samt vård- och omsorgsförvaltningen angående samverkansavtal avseende lokalt folkhälsoarbete. Nya samverkansavtal har därefter förhandlats fram i samråd med avdelning samverkan, strategi och FoU, koncernkontoret Västra Götalandsregionen. En löpande förankring har skett med förtroendevalda i de fyra socialnämnderna.

Samverkansavtal

Samverkansavtalen reglerar åtaganden, organisation och inriktning för samverkan samt den ekonomiska fördelningen mellan parterna. Utifrån båda parternas mål- och inriktningsdokument samt befolkningens behov utförs insatser med syfte att minska skillnader i hälsa. Arbetet utgår ifrån det övergripande målet för Sveriges nationella folkhälsopolitik: *Att skapa samhälleliga förutsättningar för en god och jämlik hälsa i hela befolkningen och sluta de påverkbara hälsoklyftorna inom en generation*¹.

Socialnämnden och Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg står för varsin lika stor del av den totala ersättningen i samverkansavtalen. Den totala ersättningen för alla samverkansavtal är 9 718 054 kronor för 2026. Det innebär att socialnämndens del är

¹ Proposition 2017/18:249 god och jämlik hälsa – en utvecklad folkhälsopolitik.

4 859 027 kronor för 2026. I enlighet med samverkansavtalen följs arbetet upp årligen, dels i dialog mellan samverkansparterna dels redovisas arbetet i rapporter i samband med årsrapportering.

Samverkansavtal om lokalt folkhälsoarbete i stadsområde Sydväst

En årlig handlingsplan för det lokala befolkningsinriktade folkhälsoarbetet formuleras utifrån båda parternas mål och inriktning samt det nationella målet för folkhälsopolitiken. Handlingsplanen ska innehålla en budget för planerade insatser.

Folkhälsoarbetet ska utgå från övergripande strukturella förhållanden så som befolkningens livsvillkor och hälsa. Arbetet handlar både om insatser som förbättrar folkhälsan generellt och särskilda insatser riktade till de grupper som idag har den sämsta hälsan. Socialnämnden ska säkerställa fungerande och ändamålsenliga samverkansformer samt att de resurser som socialförvaltningen förfogar över inom ramen för samverkansavtal om lokalt folkhälsoarbete med Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg även fortsatt utgår från befolkningsperspektivet. Folkhälsostrateg ansvarar för planering, samordning och uppföljning av insatserna.

Socialnämndens del av finansieringen för samverkansavtalet är 2 266 412 kronor för 2026. Se bilaga 1.

Samverkansavtal om Hälsoverk i stadsområde Sydväst

Verksamhetens insatser syftar till att minska skillnader i hälsa, förbättra befolkningens levnadsvanor och välbefinnande samt minska risken för livsstilsrelaterade symptom och sjukdomar. Syftet är också att skapa möjligheter för människor att ta eget ansvar för sin hälsa. Utgångspunkten för arbetet är ett salutogent förhållningssätt och helhetsperspektiv på hälsa som inkluderar fysisk, psykisk och social hälsa. Hälsoverket bygger på samverkan mellan lokala aktörer inom såväl staden, regionen och civilsamhället samt utgör ett komplement till ordinarie hälsofrämjande och förebyggande utbud. I stadsområde Sydväst finns det ett Hälsoverk.

Socialnämndens del av finansieringen för samverkansavtalet är 1 474 211 kronor för 2026. Se bilaga 2.

Samverkansavtal om familjecentrerat arbetssätt i stadsområde Sydväst

Samverkansavtalet syftar till att skapa stabilitet i samverkansarbetet och säkra en gemensam utveckling av arbetet med barn och familjer. Utgångspunkten för arbetet med familjecentrerat arbete är att barn och unga ska lyckas i skolan. Barn och ungas behov ska vara styrande inte verksamhet eller organisation. Det familjecentrerade arbetet ska bygga på flexibilitet och lokala förutsättningar så att det skapas möjligheter att omfatta samtliga blivande familjer och familjer med barn 0–18 år i stadsområdet. Ambitionen med det familjecentrerade arbetssättet är att erbjuda samtliga familjer i stadsområdet ett välfungerande stöd och utgöra en stabil plattform för tidig upptäckt och tidiga samordnande insatser.

Socialnämndens del av finansieringen för samverkansavtalet är 1 118 403 kronor för 2026. Se bilaga 3.

Förvaltningens bedömning

Förvaltningen bedömer att samverkansavtalen avseende lokalt folkhälsoarbete, Hälsotek och familjecentrerat arbetssätt är en viktig grund i arbetet med att minska skillnader i livsvillkor och hälsa för att på sikt nå en mer jämlik stad.

Samverkansavtalen är på en övergripande nivå, vilket möjliggör att folkhälsoarbetet kan utgå från befolkningens behov och lokala förutsättningar i de olika stadsområdena, i enlighet med socialnämndernas reglemente. En mer övergripande avtalsstruktur skapar också förutsättningar att anpassa insatser utifrån behov som uppkommer under avtalsperioden.

Samverkansavtalen är enhetliga för de fyra socialnämnderna. En gemensam samverkansstruktur underlättar för fler parter att delta i det gemensamma folkhälsoarbetet. Samverkan mellan kommun och region är en väletablerad framgångsfaktor för folkhälsoarbete och förvaltningen bedömer att en gemensam hantering stärker samverkan mellan parterna.

Förvaltningen föreslår att de nya samverkansavtalen ska godkännas av socialnämnd Sydväst under förutsättning att likalydande beslut fattas av Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg.

Beslutet ska skickas till:

Västra Götalandsregionen delregional nämnd Göteborg
Förskolenämnden
Grundskolenämnden
Nämnden för funktionsstöd
Äldre samt vård- och omsorgsnämnden

Lotta Wikström

Avdelningschef

Annika Ljungh

Förvaltningsdirektör